Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Directoraat-generaal voor Energie, Telecom en Markten
Directie Energie en Duurzaamheid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Postadres
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Datum 28 januari 2011

Betreft Commissiemededeling Energie 2020 COM (2010) 639

Ons kenmerk
ETM/ED / 11011586

Uw kenmerk
147671U

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken hebben mij per brief gevraagd naar het oordeel van de regering over een aantal aspecten inzake de mededeling de mededeling van de Europese Commissie betreffende Energie 2020: Een strategie voor een concurrerende, duurzame en continu geleverde energie. De brief werd mij toegezonden op 22 december 2010 onder het kenmerk 147671U. Met deze brief kom ik tegemoet aan dit verzoek.

De leden van de fractie van de VVD vragen waarom de regering geen voorstander is van streefwaarden per land op het terrein van energie-efficiëntie nu met bindende voorwaarden wellicht voorkomen zou kunnen worden dat sommige landen de normen niet halen en daarvan zouden profiteren.

Ik ben niet bezorgd dat andere lidstaten zullen profiteren van het ontbreken van een bindende doelstelling voor energie-efficiëntie. Voor alle lidstaten geldt immers een bindende doelstelling voor CO_2-reductie, 20% in 2020. Die doelstelling is ook voor Nederland leidend. Energiebesparing is een middel dat helpt bij het behalen van de CO_2-reductiedoelstelling. Op nationaal niveau dient te worden bepaald hoe dat middel zo kosteneffectief mogelijk kan worden ingezet. Dit verschilt immers per lidstaat. Zo heeft Nederland in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw reeds een forse energiebesparing gerealiseerd door goedkopere energiebesparingsopties te realiseren, het zogenoemde laaghangende fruit. Extra energiebesparingsinspanningen zullen gepaard gaan met hogere kosten en daardoor hogere terugverdientijden. Elk land moet naar zijn eigen optimum zoeken. Daarbij passen geen algemene EU-regels. Hierbij merk ik op dat sommige landen naar verwachting een energiebesparingsdoelstelling tegen lagere kosten zullen kunnen realiseren dan andere landen.

Tot slot wijs ik u op de conclusie van het Energieonderzoek Centrum Nederland in 2006 dat een stapeling van doelstellingen kostbaar is. Als naast een doelstelling voor CO2-reductie nevendoelstellingen gelden, worden de kosten verdubbeld.

Directoraat-generaal voor Energie, Telecom en Markten
Directie Energie en Duurzaamheid

Ons kenmerk
ETM/ED / 11011586

De leden van de fracties van de SGP, mede namens de fractie van de ChristenUnie, en GroenLinks vragen of energiebesparing de grootste en externe energierelaties de laagste prioriteit geniet van de in de mededeling genoemde prioriteiten.

Er geldt geen volgorde in de gestelde prioriteiten door de Commissie.

Deze leden verzoeken voorts aan te geven of de regering het zinvol acht om te onderzoeken welke belemmeringen voor energiebesparing in de (energie-intensieve) industrie er zijn en met welke maatregelen deze kunnen worden opgelost, naast het in de mededeling genoemde onderzoek naar het potentieel van convenanten, gezien het mogelijk forse besparingspotentieel van deze sector. In de mededeling wordt de bevordering van warmtekrachtkoppeling genoemde als aandachtspunt voor versterking van de energievoorziening. Deze leden verzoeken aan te geven in hoeverre ook warmtekrachtprojecten in de industrie, tuinbouw en andere sectoren (onder meer ziekenhuizen), die primair bedoeld zijn om te voorzien in de warmtevraag, hierbij passen.

Het kabinet ziet ook het belang van onderzoek naar niet-financiële belemmeringen voor in energiebesparing in de industrie en verwacht dat dit wordt meegenomen in het onderzoek naar het potentieel van convenanten. Convenanten zijn immers een potentiële maatregel om deze belemmeringen weg te nemen. Het kabinet ziet energiebesparing in den brede als een versterking van de energievoorziening. Het is met name aan burgers en bedrijven om energiebesparing in de praktijk te brengen. Zij kunnen dit doen door gebruik te maken van energiebesparende technieken. Warmtekrachtkoppeling is één van die besparende technieken. Met het generieke besparingsbeleid beoogt het kabinet alle energiebesparende technieken gelijk te behandelen. Het kabinet ziet warmtekrachtkoppeling daarom als een middel, en niet als doel op zichzelf.

Deze leden vragen voorts welke maatregelen overwogen worden om de huidige belemmeringen in de grensoverschrijdende handel in hernieuwbare energie door het bestaan van afzonderlijke nationale subsidieregimes op te heffen, waardoor duurzame energie in Europa kan worden opgewekt waar dit het meest efficiënt geschiedt. Voorts vragen deze leden hoe de regering staat tegenover de aangekondigde harmonisatie van nationale regelingen ter stimulering van duurzame energie. Ook vragen deze leden wat het risico is dat dit betekent dat ook in Nederland een feed-in-systeem zoals in Duitsland moet worden ingevoerd.

Op dit moment heeft elk land aparte duurzame energiedoelstellingen. Dit leidt niet altijd tot de meest efficiënte allocatie van (duurzame) energieproductie. In de huidige duurzame energierichtlijn zijn mogelijkheden opgenomen om via de zogenaamde flexibele mechanismen duurzame energie in andere EU-landen of derde landen te realiseren die meetelt voor de eigen nationale doelstelling. De opzet van deze flexibele mechanismen zal het komende jaar door een werkgroep van EU-lidstaten en de Europese Commissie worden ontwikkeld. Indien deze

Directoraat-generaal voor Energie, Telecom en Markten
Directie Energie en Duurzaamheid

Ons kenmerk
ETM/ED / 11011586

markt zich in de komende jaren ontwikkelt, zal import van duurzame energie uit andere landen een serieuze optie kunnen zijn om de Nederlandse doelstelling op een kosteneffectievere wijze te realiseren.

Op langere termijn leidt één Europees beleid voor duurzame energie tot meer mogelijkheden voor specialisatie en het behalen van schaalvoordelen. Duurzame energie wordt dan daar geproduceerd waar de productiekosten het laagst zijn. Om een dergelijke situatie te realiseren is verdere integratie van de Europese energiemarkt noodzakelijk. Daarbij is versterking van het Europese energie-infrastructuur essentieel.

Deze leden vragen voorts in hoeverre de netwerkontwikkelingsplannen voor een periode van tien jaar toereikend zijn om de knelpunten in de huidige infrastructuur te lokaliseren. Daarnaast vragen deze leden in hoeverre deze plannen toereikend zijn om de noodzakelijke investeringen tot stand te brengen en in hoeverre een meer dwingend instrumentarium noodzakelijk is. Ook verzoeken deze leden in het kader van de mogelijkheden voor grensoverschrijdende kostenallocatie van energie-infrastructuur aan te geven of het logischer zou zijn om, net als bij gas, ook voor elektriciteit de rekening voor de netten bij de netgebruiker te leggen.

Het kabinet deelt de visie van de Commissie dat het tienjarenplan voor netwerkontwikkeling (TYNDP) een goede basis vormt om de prioriteiten in de energie-infrastructuursector te selecteren en steunt de gekozen prioriteiten, waaronder een offshore-netwerk in de noordelijke zeeën. De gekozen prioriteiten zijn van groot belang voor het behalen van de langetermijndoelstellingen op het terrein van energie en klimaat en betreffen terreinen waar concrete maatregelen het hardst nodig zijn.

De investeringsbehoeften zijn groot. De Commissie schat dat in de komende tien jaar 1000 miljard moeten worden geïnvesteerd door de markt. Om de plannen, prioriteiten en projecten te realiseren dienen deze dan ook te worden ondersteund door een integraal pakket van maatregelen om marktinvesteringen te stimuleren. Nederland vindt dat het primaat voor het realiseren van de noodzakelijke energie-infrastructuur bij (gereguleerde) marktpartijen dient te liggen. De marktcondities binnen de EU dienen te worden verbeterd om investeringen te stimuleren. Nederland pleit daarom voor voortvarende implementatie en handhaving van het tweede en derde energiepakket, een beter gebruik van regionale initiatieven, betere mogelijkheden voor kostenallocatie van investeringen in energie-infrastructuur en stroomlijning van vergunningsprocedures, met behoud van nationale bevoegdheden op dit terrein. Het kabinet staat kritisch tegenover een Europese financiering van energie-infrastructuur.

Ten aanzien van de kostenallocatie van energie-infrastructuur moge dienen dat de rekening van de netkosten bij elektriciteit op dit moment anders wordt berekend dan bij gas. Bij het begin van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt is in Europa afgesproken dat alle netkosten rechtstreeks aan de afnemers in rekening worden gebracht. De reden hiervoor is de bevordering van de interne markt. Bij

Directoraat-generaal voor Energie, Telecom en Markten
Directie Energie en Duurzaamheid

Ons kenmerk
ETM/ED / 11011586

gas zijn er entry- en exittarieven die worden betaald door degene die het gas invoeden op het net en het daaraan onttrekken. Wanneer dit bij elektriciteit het geval zou zijn door middel van een producententarief, zouden de kosten alsnog bij de eindverbruiker in rekening worden gebracht.
In Nederland en de EU wordt nagedacht over de mogelijkheden kosten beter te alloceren. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de voor- en nadelen van een producententarief. Dit is een interessante mogelijkheid die zal worden bezien in het licht van de herziening regulering en in het komende energierapport zal ik hier nader op ingaan.

(w.g.) drs. M.J.M. Verhagen
Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie